

Kyrkohistoria

FAKTA OM HILLE GAMLA KYRKA

- Kyrkan byggdes på 1200-talet

1638 uppsattes klockstapeln

1693 flyttades altaret närmare väggen, varigenom koret blev större

1694 var valvet i sakristian så sprucket att man ”icke utan stor våda” kunde vistas där inne. Det året hände också, att just som pastor ”var där utgången och i predikstolen stigen”, föll en stor sten ned ur valvet mitt för dörren. Sakristian måste byggas om.

1726 utvidgades läktaren. Predikstolen flyttades från södra till norra sidan samt utsirades med bilder.

1742 utvidgades fönstren.

1848 byggdes en ny läktare över den ursprungliga.

HILLE KYRKA PÅ 1850-TALET

Avritad efter bilder i Hilleboken

HILLE GAMLA KYRKA

”Anno Domini 1319 sancti Andreae apostoli dag, när herr Nils var kyrkoherde i Hille”. Detta är hämtat ur det äldsta skriftliga minnesmärket ur Hilles historia, och visar att redan vid den tiden fanns kyrka och kyrkoherde i Hille. Denna kyrkas ålder har ej kunnat fastställas, men i ett prostvisitationsprotokoll från 1829 anses den vara byggd på 1200-talet, och nådde i så fall den aktningvärda åldern av 600 år innan revs på 1860-talet.

Den stod norr om den nuvarande kyrkan, var tornlös och hade måtten 36 alnar (21,6 m) i längd och 18 ½ alnar (11,1 m) i bredd. Koret var vänt mot öster. Tillbyggnader fanns, dels en sakristia i nordöstra delen och ett vapenhus i sydvästra. Klockstapeln, byggd i trä, var belägen sydväst om kyrkan.

Kyrkogården var omgiven av en mur, benämnd bogård. I dess södra del fanns en hög port med överbyggnad innehållande ett rum som under den katolska tiden kan ha använts för försäljning av avlat.

DEN NYA KYRKAN PLANERAS OCH BYGGS

Den gamla kyrkan blev med åren allt skröpligare samtidigt som det blev svårare att bereda plats i densamma för den på 1800-talet ökande befolkningen. Detta gjorde att man på sockenstämman den 1 mars 1857 fattade ”det lika entydiga som hedrande beslutet” att bygga ny kyrka.

Ritningar godkändes 5 mars 1858 och förseddes med kronprinsens, sedermera Karl XV, namnteckning. Byggmästare var Jacob Norin från Söderala. Kostnadsförslaget slutar på 22 858 riksdaler. Över 8000 lass sten á 64 lispund (544 kg) åtgick för byggnationen. Ett sådant lass värderades till 1 riksdaler.

I juli 1859 restes takstolarna. Då sammankallades ett extra lag dagsverkare som bar upp takstolarna till musik av ”Snatermor i Björke”, som blåste i horn. Hela arbetslaget bjöds efter fullbordat arbete på öl och cigarrer. Ölet bryggdes hos v. pastorn, som för sitt besvär erhöll mäskan. Kyrkan invigdes den 14 juni 1863. Några dagar tidigare hade komminister Frisk blivit utnämnd till kyrkoherde i Hille. Han hade huvudsakligen lett byggnadsföretaget.

Trots att det bland församlingsborna fanns de som befarade att socknen skulle ruineras genom kyrkobygget, insamlade man medel till utsmyckningen av kyrkan. Den tavla som numera återfinnes på den östra väggen var ursprungligen placerad i koret. Den bekostades genom insamling och målades av ritläraren vid Gävle gymnasium, N L Söderholm, och är en kopia av Fr. Vestins målning i Kungsholms kyrka i Stockholm över Kristi uppståndelse.

År 1882 omgöts Hilles kyrkklockor av klockargjutarfirman Joh. A Beckman & Co. Båda klockorna försågs med texter, på den mindre läses följande:

”Jag vill förkunna ditt namn, du allra högste och midt i församlingen prisa Gud”.

Och på den större:

”När mitt ljud kring rymden skallar
Jag från världens oro kallar
Dig till frid och bön och sång.
Syndare dig Herren bjuder.
Hög det! Kanske snart jag ljuder
Vid din öppna graf en gång”.

Kyrkan har genomgått två restaureringar. Vid den första år 1903 skedde ganska stora förändringar av interiören, bl a borttogs läktarna på koret. Målningarna i kortaket synes ha tillkommit då, tillika med ”Lofven Gud i Hans Helgedom” som var målat å bågen före kortaket. Detta sista borttogs vid den andra restaureringen år 1955 då en hel del förändringar gjordes i färgsättningen.

Slutligen några ord om vilken central roll kyrkan har haft i hillebornas liv genom många sekler, alltifrån 1200-talet fram till våra dagar. Det är platsen där man samlats till gudstjänst och där man följt sina kära till den sista vilan. Det är en vacker plats med utsikt över den omkringliggande bygden.

/Hillebo

[Hillebygden, Nr. 3/4, 1982]